

На основании изученных микропрепаратов эксперт-гистолог пришел к выводу о том, что имели место:

1. Кровоизлияние в субэпикардальную клетчатку и прилегающие подэпикардальные слои с нарушением целостности сосудистой стенки в проекции верхушки сердца. Диффузные интрамуральные кровоизлияния в верхушке сердца. Мелкоочаговые интрамуральные кровоизлияния в задней стенке левого желудочка.

2. Расстройство гемодинамики миокарда в виде спазма артериальных сосудов, выраженного венозного полнокровия, агрегации эритроцитов в просвете мелких сосудов и капилляров, лейкостазы, краевое стояние лейкоцитов в капиллярах, миграция лейкоцитов, диффузные диапедезные кровоизлияния.

Таким образом, данный случай является «неклассическим», поскольку эксперт-танатолог при исследовании трупа в связи с отсутствием каких-либо повреждений в области грудной клетки (ссадин, кровоподтеков на кожном покрове, переломов грудной клетки) поставил предварительный диагноз «внезапная сердечная смерть», однако правильно отобранные образцы тканей сердца и проведенное гистологическое исследование микропрепаратов позволили сделать вывод о том, что имел место ушиб сердца.

УСТАНОВЛЕННЯ ПАТОМОРФОЛОГІЧНИХ ОЗНАК ЗАБИТТЯ СЕРЦЯ

Бекмаганбетов А. К., Молдабеков Д. С., Бейсембаев А. Ж., Рамазанова А. Р.

Розглянуто випадок з експертної практики, у якому головну роль в установленні причини смерті відіграло гістологічне дослідження міокарда з виявленням розриву стінки кровоносної судини в осередку крововиливу.

DETERMINATION OF PATHOMORPHOLOGICAL SIGNS OF THE HEART INJURY

Bekmaganbetov A. K., Moldabekov D. S., Beisembayev A. Zh., Ramazanova A. R.

Consideration is given to the case of expert practice, in which a histological research of the myocardium with the detection of a blood vessel wall rupture in the hemorrhage focus played a dominant role in establishing the cause of death.

УДК 340.66:340.67:616-099-036.88

В. О. Ольховський, завідувач кафедри судової медицини, медичного правознавства Харківського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор, e-mail: prof_olkhovsky@ukr.net,

М. В. Губін, доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства Харківського національного медичного університету, кандидат медичних наук, доцент, e-mail: n-gubin@ukr.net,

П. В. Оветчин, старший викладач кафедри мікробіології, вірусології та імунології Харківського національного медичного університету, кандидат медичних наук, e-mail: mikro1922@ukr.net

ВИКОРИСТАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИ СУДОВО-МЕДИЧНІЙ ЕКСПЕРТИЗІ СМЕРТІ ВІД ОТРУЄННЯ

Випадки смерті від отруєння різними речовинами в судово-медичній практиці зустрічаються доволі часто та нині мають тенденцію до збільшення. Разом із тим їх судово-медична діагностика залишається досить складною, що зумовлюється відсутністю нерідко фактичних даних про обставини події, клінічних даних факту отруєння, патогномонічних (специфічних для окремих отрут) ознак факту отруєння, складністю тлумачення отриманих результатів та ін. Як правило, практикуючі судово-медичні експерти базують свої висновки на результатах зовнішнього та внутрішнього (розтин) досліджень трупа та даних судово-хімічного (токсикологічного) дослідження тканин і рідин трупа. Перспективним у цьому сенсі, на наш погляд, є використання лабораторних методів досліджень, які можна, а іноді й необхідно застосовувати для доказової бази судово-медичного висновку про причину смерті від отруєння.

Насамперед це стосується гістологічних досліджень. Мікроскопічні зміни у внутрішніх органах і тканинах трупа в разі смерті від отруєння в переважній більшості є неспецифічними, тобто за ними не можна визначити, якою речовиною було викликане отруєння. Проте при підозрі на отруєння рекомендуємо проводити так звану «оглядову гістологію». Це дозволить, по-перше, визначити наявність захворювань покійного, які не виявляються під час розтину макроскопічно, що може бути важливим для оцінювання загального стану здоров'я організму людини. По-друге, результати гістологічних дос-

ліджень можуть виявити дистрофічні (патологічні) зміни у внутрішніх органах, які засвідчать про інтоксикацію організму; установити перерозподіл крові, наявність набряку в різних органах і тканинах, що дозволить деякою мірою з'ясувати механізм дії отрути.

Також рекомендуємо проводити мікроскопічне дослідження вмісту шлунка й кишок, блювотних мас, залишків їжі та інших речовин, виявлених при зовнішньому та внутрішньому огляді трупа. При цьому в цих об'єктах можуть бути виявлені частки отрут, що не розчинилися, залишки грибів, рослин і їх насіння. Виявлення зазначених елементів зазвичай слугує підставою для подальшого проведення фармакологічного або ботанічного дослідження.

Спектральні методи дослідження (абсорбційна спектроскопія, інфрачервона спектроскопія, емісійний спектральний аналіз) рекомендуємо широко застосовувати для діагностики отруєння кров'яними отрутами, що зв'язують гемоглобін неорганічними речовинами. Зокрема, за допомогою емісійного спектрального аналізу (спектрографічного дослідження) можна встановити наявність неорганічних речовин (наприклад, окису берилію) у кількостях, які не можна виявити звичайним хімічним шляхом.

Традиційним є використання біологічного методу дослідження – досліди на тваринах (мишах, жабах, щурах). Ці методи можуть бути основним доказом факту отруєння (наприклад, при харчових інтоксикаціях – для встановлення ботулотоксина) і додатковим – до судово-хімічного аналізу, коли виділена речовина випробовується на тваринах (наприклад, при отруєнні стрихніном, атропіном, пілокарпіном тощо).

Мікробіологічні дослідження рекомендується проводити в разі підозри на смерть у результаті бактеріальних отруєнь їжею. Матеріал слід брати в перші 24 год після смерті, користуючись стерильними інструментами, посудом, і фіксувати 35 % водяним розчином гліцерину. Об'єкти слід брати залежно від передбачуваного діагнозу, базуючись на клінічних симптомах хвороби й морфологічних змінах, що виявляються при дослідженні трупа. Це може бути кров, частини внутрішніх органів, мазки й відбитки з них. Усі об'єкти впаковують, маркують і передають до бактеріологічної лабораторії.

Слід підкреслити, що обрання методів лабораторних досліджень або їх комбінації при підозрі на отруєння належить судово-медичному експерту й залежить від обставин події, клінічної картини смерті людини, результатів розтину тіла та характеру передбачуваної отрути.

Отже, на наш погляд, успішна судово-медична діагностика смерті від отруєння буде можливою лише завдяки комплексному використанню чотирьох основних джерел доказів із їх ретельним аналізом і зіставленням між собою. Це: 1) обставини справи з результатами огляду місця події; 2) клінічна картина розвитку отруєння або хвороби (якщо є такі відомості); 3) дані розтину трупа (зовнішні та внутрішні ознаки); 4) обов'язково – результати лабораторних досліджень тканин, органів, біологічних виділень трупа та речовин, виявлених у тілі трупа й на місці події.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЛАБОРАТОРНЫХ МЕТОДОВ ИССЛЕДОВАНИЯ ПРИ СУДЕБНО-МЕДИЦИНСКОЙ ЭКСПЕРТИЗЕ СМЕРТИ ОТ ОТРАВЛЕНИЯ

Ольховский В. А., Губин Н. В., Овetchин П. В.

Акцентируется внимание на важности использования комплекса известных современных лабораторных методов исследований в судебно-медицинской практике при экспертизе трупа человека в случае подозрения на отравление разными веществами. Предложено использование гистологических, микроскопических, спектральных (абсорбционная спектроскопия, инфракрасная спектроскопия, эмиссионный спектральный анализ), биологических методов (опыты на животных); микробиологических исследований (в случаях подозрения на смерть от бактериальных отравлений пищей).

USE OF LABORATORY METHODS OF RESEARCH IN FORENSIC MEDICAL EXAMINATION OF DEATH FROM POISONING

Olkhovskiy V. O., Hubin M. V., Ovetchyn P. V.

Attention is focused on the importance of using a set of known modern laboratory methods of research in forensic medical practice when examining a human corpse if there is an assumption of poisoning with various substances. The message suggests the use of histological, microscopic, spectral (absorption spectroscopy, infrared spectroscopy, emission spectral analysis), biological methods (experiments on animals); microbiological research (in cases of suspected death from bacterial food poisoning).